การศึกษาความต้องการจำเป็นของทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ดิสรัปชั่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

A Needs Assessment Of Digital Skills For School Administrators In The Era Of Digital Disruption Under The Udon Thani Primary Educational Service Area Office 4

สกุลตลา แพงเพ็ง[1*] และ พิมพ์พร จารุจิตร์[2]

Sakoontala Paengpeng[1*] and Pimporn Charuchit[2]

(วันที่รับบทความ: 15 กุมภาพันธ์ 2569, วันที่แก้ไขบทความ: 14 เมษายน 2569, วันที่ตอบรับตีพิมพ์: 21 เมษายน 2569)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ดิสรัปชั่น การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ดิสรัปชั่น กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จำนวน 108 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของเครซี่ และมอร์แกน และใช้แบบสอบถามโดยค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ผลการวิจัย พบว่าสภาพปัจจุบันของทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ดิสรัปชั่น ภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรัปชั่น ภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด และมีค่าความต้องการจำเป็น ดังนี้ ทักษะพลเมืองดิจิทัลและความฉลาดทางสังคม ($PNI_{Modified}$ = 0.745) ทักษะความเข้าใจในการใช้งานเครื่องมือดิจิทัล ($PNI_{Modified}$ = 0.731) ทักษะการรู้เท่าทันและการพัฒนาการรู้ดิจิทัล ($PNI_{Modified}$ = 0.728) ทักษะความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม ($PNI_{Modified}$ = 0.728) และทักษะภาวะผู้นำดิจิทัล ($PNI_{Modified}$ = 0.688) ตามลำดับ

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น; ทักษะดิจิทัล; ยุคดิจิทัลดิสรัปชั่น; ผู้บริหารสถานศึกษา

[1-2] คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

[1-2] Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University, Thailand

[*] Corresponding author e-mail: sakuun.talala@gmail.com

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the priority needs of digital skills for school administrators in the era of digital disruption. This study employed a mixed-methods research design to examine the current state, the desirable state, and the priority needs of these digital skills. The sample group consisted of 108 school administrators under the Udon Thani Primary Educational Service Office Area 4, determined using the Krejcie and Morgan table. The research instrument was a questionnaire with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from 0.60 to 1.00. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Priority Needs Index ($PNI_{modified}$). The research findings revealed that: the overall current state of digital skills for school administrators in the digital disruption era was at a moderate level, while the overall desirable state was at the highest level. The priority needs were ranked as follows: Digital Citizenship and Social Intelligence ($PNI_{modified}$ = 0.745), Digital Tool Literacy ($PNI_{modified}$=0.731), Information Literacy and Digital Development ($PNI_{modified}$ = 0.728), Creativity and Innovation ($PNI_{modified}$ = 0.728), and Digital Leadership ($PNI_{modified}$ = 0.688), respectively.

Keywords: Needs Assessment; Digital skills; Digital disruption era; School Administrators

บทนำ

ในยุคที่โลกก้าวไปอย่างรวดเร็วมีความผันผวน และ คาดเดายากมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งสิ่งที่คาดเดาไม่ได้นี้ทำให้ผู้บริหารหลายคนวางแผนหรือตัดสินใจได้ลำบาก เป็นผลมาจากปัจจัยต่างๆ ที่มีความยุ่งยากซับซ้อน จนยากจะประมวลผลได้ครบถ้วน ก่อให้เกิดความ คลุมเครือ ที่ทำให้เรามองภาพอนาคตไม่ชัดเจนเลยสถานการณ์แบบนี้ถูกเรียกว่า ยุค VUCA World ซึ่งได้ผลักดันให้ เทคโนโลยีดิจิทัล เข้ามามีบทบาทสำคัญและกลายเป็นตัวขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในทุกวงการ หรือที่เราเรียกว่ายุคดิจิทัลดิสรัปชัน (มโนทัศน์ โคตรทา, 2565) ภาคส่วนต่าง ๆ รวมถึง ภาคการศึกษา จึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการศึกษาไม่เพียงช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนรู้และพัฒนาการบริหารจัดการเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างโอกาสให้ผู้คนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายได้ง่ายขึ้นอีกด้วยโดยเฉพาะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่เป็นตัวเร่งสำคัญให้เกิดการใช้ดิจิทัลในการศึกษาแบบก้าวกระโดด ทั้งการเรียนการสอนทางไกล การประชุมออนไลน์ และการจัดการข้อมูลในระบบดิจิทัล วิกฤตการณ์แพร่ระบาดของโรค COVID-19 ที่ผ่านมา ไม่เพียงแต่เป็นวิกฤตด้านสาธารณสุข แต่ยังเป็นตัวเร่งปฏิกิริยา สำคัญที่ผลักดันให้ภาคการศึกษาต้องก้าวกระโดดเข้าสู่โลกดิจิทัลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอนทางไกลและการบริหารจัดการข้อมูล

สถานการณ์โลกได้ถูกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเนื่องจากเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรง รวมถึงการเกิดโรคอุบัติใหม่ในช่วงปี 2019 ที่ผ่านมา คือ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การระบาดครั้งร้ายแรงที่สุดในประวัติศาสตร์มนุษยชาติได้เกิดขึ้น และเป็นอีกครั้งที่การเรียนรู้เทคโนโลยี AI

กลับมาเป็นกระแสอย่างกว้างขวางอีกครั้งในทุกอุตสาหกรรม การระบาดของโรค COVID-19 ส่งผลกระทบหลายด้าน ทั้งธุรกิจ และการใช้ชีวิตของประชาชน แต่ในอีกด้านหนึ่ง ก็เป็นตัวเร่งให้ได้ศึกษาพัฒนาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์กันมากขึ้น ด้วยเหตุที่ว่ามนุษย์จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่จะใช้รับมือกับโรคระบาดอื่น ๆ ซึ่งมีแนวโน้มร้ายแรงยิ่งขึ้นในอนาคต วิกฤตทางสุขภาพครั้งนี้ส่งผลต่อเนื่องสู่วิกฤตทางเศรษฐกิจ และกำลังขยายตัวเป็นขนาดของวิกฤตที่ไม่เคยมีมาก่อนในประวัติศาสตร์มนุษยชาติ ส่งผลกระทบต่อทุกภูมิภาค และทุกประเทศทั่วโลก การระบาดครั้งนี้ให้บทเรียนสำคัญกับโลก ไม่ว่าจะเป็นสุขภาพหนึ่งเดียวทุกประเทศต้องบูรณาการข้อมูลเพื่อร่วมฝ่าวิกฤตครั้งนี้ไปด้วยกัน การเปลี่ยนผ่านสู่โลกดิจิทัลซึ่ง Covid-19 เป็นจุดสำคัญที่ทำให้เกิดการปรับตัวแบบก้าวกระโดดของดิจิทัล เพื่อให้การเชื่อมโยงทางดิจิทัลเป็นไปอย่างสมบูรณ์ สามารถผลักดันเศรษฐกิจ และสังคมให้ไปต่อได้ ปัญญาประดิษฐ์ชี้ให้เห็นว่าจะเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้ประเทศไทยข้ามผ่านวิกฤติการณ์ระดับโลกในครั้งนี้ไปได้ การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ของเทคโนโลยี AI ประมวลผลออกมาเป็นข้อมูลเชิงลึก เพิ่มประสิทธิภาพงาน และเข้าถึงความต้องการของประชาชนได้มากยิ่งขึ้น ในช่วงการระบาดนี้ ทำให้เห็นการเกิดขึ้นของข้อมูลจำนวนมหาศาล ก่อให้เกิดความจำเป็นต้องเรียนรู้และใช้งานเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ให้เท่าทันโลก เท่าทันรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ รวมถึงศูนย์รับผิดชอบด้านสุขภาพทั่วโลก มีการแบ่งปันข้อมูลเพื่อบูรณาการข้อมูลทั่วโลก(สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล, 2563) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ครู มีความสำคัญต่อการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพและปลอดภัย โดยการพัฒนาดังกล่าวนั้นมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน คือ การพัฒนาคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนให้พร้อมที่จะนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งในระบบโดยภาพรวมและในระดับสถานศึกษา

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วน ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการปฏิรูปประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน จึงได้กำหนดนโยบายขับเคลื่อนประเทศไทยให้เข้าสู่ยุคที่เรียกว่า Thailand 4.0 โดยกำหนดนโยบายแผนระดับชาติว่าด้วยการขับเคลื่อนเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พุทธศักราช 2560 และจัดทำแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการตามนโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของรัฐบาล ให้เกิดการนำเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยและหลากหลายมาเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินธุรกิจ การดำเนินชีวิตของประชาชน และการดำเนินงานของภาครัฐ ซึ่งจะก่อให้เกิดความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจที่แข่งขันได้ในเวทีโลก และความมั่นคงทางสังคมของประเทศ โดยให้เป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยในระยะ 20 ปี เพื่อกำหนดทิศทางให้ประเทศไทย ได้ขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายที่กำหนดอย่างยั่งยืน กำหนดให้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในยุทธศาสตร์ที่ 3 คือ การสร้างสังคมให้มีคุณภาพโดยเท่าถึงและเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล กำหนดให้ประชาชนมีความตระหนัก มีความรู้ความเข้าใจในทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวนั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกับภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งหมายจะพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในเรื่องดังกล่าว

กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการภารกิจหลักตามยุทธศาสตร์ชาติ ร่างแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 – 2580) ฉบับปรับปรุงในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อน ประเด็น 11 การพัฒนาศักยภาพ

คนตลอดช่วงชีวิต ในแผนย่อยที่ 3.3 การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้ และประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) โดยเฉพาะหมุดหมายที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มุ่งเน้นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาคการศึกษาที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและประชาชน โดยมุ่งเป้าหมายการพัฒนาการศึกษา เพื่อร่วมกันพลิกโฉมการศึกษาสู่ยุคดิจิทัล ตามนโยบายและจุดเน้นที่ 6 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 การพัฒนาระบบราชการและบริการภาครัฐในยุคดิจิทัล เน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมเป็นกลไกหลักในการดำเนินงาน โดยมีการเชื่อมโยงและแบ่งปันข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและบูรณาการ รวมถึงยังมีการพัฒนาประสิทธิภาพของเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้การสื่อสารข้อมูลมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาโดยมุ่งเน้นที่คุณภาพผู้เรียน และการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อต่อต้านการทุจริตและส่งเสริมธรรมาภิบาล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567) อันเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องมีการพัฒนาต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำสูงสุดของสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ การตัดสินใจ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวม ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาจึงรวมถึงความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการวางแผน การบริหารจัดการหลักสูตรและบุคลากร การบริหารงบประมาณ การสร้างเครือข่าย และการประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ (Van Laar et al., 2017) หากผู้บริหารขาดทักษะดิจิทัลที่เพียงพอ อาจนำไปสู่การสถานศึกษาไม่สามารถปรับตัวเข้ากับยุคสมัย และพลาดโอกาสในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป (ศิริพร พงษ์เนตร, 2564)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลและส่งเสริมการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาให้มีคุณภาพ การพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดให้มีทักษะดิจิทัลที่เหมาะสม จึงเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายทางการศึกษาไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับสถานศึกษาในการเผชิญหน้ากับความท้าทายในยุคดิจิทัล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี, 2566) อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจเบื้องต้นและประสบการณ์ของผู้วิจัย พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนอาจยังขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในบริบทการบริหารการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ ทำให้เกิดข้อจำกัดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคมในยุคดิจิทัล

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ทำให้เห็นว่าการศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับตัวและพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านดิจิทัล ซึ่งผู้ที่จะนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาปรับใช้ในองค์กรได้ดีที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่เป็นผู้กำหนดทิศทางขององค์กร การกำหนดแนวนโยบายที่จะพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ใน

ฐานะผู้ที่สามารถนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าไปสู่องค์กรได้ และมีความสนใจที่จะศึกษาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยหวังว่าผลการวิจัยจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาตนเองและองค์กร ให้มีก้าวหน้า ทันสมัย และยังมีผลการวิจัยยังสามารถนำไปใช้สนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง และประกอบการตัดสินใจทางการบริหาร เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการสถานศึกษา และพัฒนาคุณภาพของระบบการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานโรงเรียนในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็น ของทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ดิสรัปชั่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ผู้วิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัย ดังนี้

ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค ดิจิทัล ดิสรัปชั่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

1.ขอบเขตด้านเนื้อหา

ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค ดิจิทัล ดิสรัปชั่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยสังเคราะห์จากแนวคิดทฤษฎีของ ของ ถนอมพร เลาหจรัสแสง (2560) ไกรศร เจียมทอง (2561) สุกัญญา แช่มช้อย (2561) สงบ อินทรมณี (2562) ภคพร เลิกนอก (2563) อภิสิทธิ์ เถายะบุตร (2563) ขวัญหล้า น้อยนวล (2564) จิติมา วรรณศรี (2564) ภัทรา จรรยาธรรม (2564) พิมพ์วิมล วงษ์ขันธ์ (2564) วสันต์ชัย สดคมขำ (2564) สุวรรณี ไวท์ (2564) ณิศรานันท์ ขันทอง (2564) ประวิต เอราวรรณ์ (2565) Ribble, M. & Park, M. (2022) ทั้งหมดมี 5 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะภาวะผู้นำดิจิทัล 2) ทักษะความเข้าใจในการใช้เครื่องมือดิจิทัล 3) ทักษะการรู้เท่าทันและการพัฒนาการรู้ดิจิทัล 4) ทักษะพลเมืองดิจิทัลและความฉลาดทางสังคม 5) ทักษะการคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 150 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 108 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 กำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของเครซี่ และมอร์แกน

3. เครื่องมือที่ใช้ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และประเมินความต้องการจำเป็นของทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค ดิจิทัล ดิสรัปชั่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพความครอบคลุมและความเหมาะสม (Index of

Item-Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่าระหว่าง 0.60 - 1.00 คำถามผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 35 ข้อ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค โดยในการวิจัยครั้งนี้ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.99 และสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.97 ซึ่งแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบประมาณค่า (Rating Scale) ใช้ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค ดิจิทัล ดิสรัปชั่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

ผลการวิจัย

จากการวิจัยศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และประเมินความต้องการจำเป็นของ ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุค ดิจิทัล ดิสรัปชั่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุค ดิจิทัล ดิสรัปชั่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุค ดิจิทัล ดิสรัปชั่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

ที่	ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุค ดิจิทัล ดิสรัปชั่น	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	ทักษะภาวะผู้นำดิจิทัล	2.91	0.77	ปานกลาง	4.88	0.31	มากที่สุด
2	ทักษะความเข้าใจในการใช้งานเครื่องมือดิจิทัล	2.82	0.89	ปานกลาง	4.88	0.31	มากที่สุด
3	ทักษะการรู้เท่าทันและการพัฒนาการรู้ดิจิทัล	2.79	0.87	ปานกลาง	4.82	0.37	มากที่สุด
4	ทักษะพลเมืองดิจิทัลและความฉลาดทางสังคม	2.78	0.81	ปานกลาง	4.84	0.35	มากที่สุด
5	ทักษะความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม	2.86	0.79	ปานกลาง	4.86	0.32	มากที่สุด
	รวม	**2.83**	**0.83**	**ปานกลาง**	**4.86**	**0.33**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันของทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล ดิสรัปชั่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.83) เมื่อพิจารณารายทักษะ พบว่าทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะภาวะผู้นำดิจิทัล ($\bar{X}$ = 2.91) รองลงมาคือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม ($\bar{X}$ = 2.86) ทักษะความเข้าใจในการใช้งานเครื่องมือดิจิทัล ($\bar{X}$ = 2.82) ทักษะการรู้เท่าทันและการพัฒนาการรู้ดิจิทัล ($\bar{X}$ = 2.79) และทักษะพลเมืองดิจิทัลและความฉลาดทางสังคม ($\bar{X}$ = 2.78) ตามลำดับ

ส่วนค่าสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุค ดิจิทัล ดิสรัปชั่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.86) เมื่อพิจารณารายทักษะ พบว่าทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะการรู้เท่าทันและการพัฒนาการรู้ดิจิทัล ($\bar{X}$ = 0.37) รองลงมาคือ ทักษะพลเมืองดิจิทัลและความฉลาดทางสังคม ($\bar{X}$ = 0.35) ทักษะความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม ($\bar{X}$ = 0.32) ทักษะภาวะผู้นำดิจิทัล ($\bar{X}$ = 0.31) และทักษะความเข้าใจในการใช้งานเครื่องมือดิจิทัล ($\bar{X}$ = 0.31) ตามลำดับ

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุค ดิจิทัล ดิสรัปชั่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น

ที่	ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุค ดิจิทัล ดิสรัปชั่น	สภาพปัจจุบัน (D)	สภาพที่พึงประสงค์ (I)	ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)	ลำดับความต้องการจำเป็น
1	ทักษะภาวะผู้นำดิจิทัล	2.91	4.88	0.688	4
2	ทักษะความเข้าใจในการใช้งานเครื่องมือดิจิทัล	2.82	4.88	0.731	2
3	ทักษะการรู้เท่าทันและการพัฒนาการรู้ดิจิทัล	2.79	4.82	0.728	3
4	ทักษะพลเมืองดิจิทัลและความฉลาดทางสังคม	2.78	4.84	0.745	1
5	ทักษะความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม	2.86	4.86	0.728	3
	รวม	**2.83**	**4.86**	**0.724**	**-**

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ดิสรัปชั่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า ความความต้องการ

จำเป็นโดยภาพรวมอยู่ระหว่าง 0.688 – 0.745 ($PNI_{modified}$ = 0.724) เมื่อพิจารณารายทักษะ พบว่าทักษะที่ความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ทักษะที่มีทักษะพลเมืองดิจิทัลและความฉลาดทางสังคม ($PNI_{modified}$ = 0.745) รองลงมาคือ ทักษะความเข้าใจในการใช้งานเครื่องมือดิจิทัล ($PNI_{modified}$ = 0.731) ทักษะการรู้เท่าทันและการพัฒนาการรู้ดิจิทัล ($PNI_{modified}$ = 0.728) ทักษะความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม ($PNI_{modified}$ = 0.728) และทักษะภาวะผู้นำดิจิทัล ($PNI_{modified}$ = 0.688) ตามลำดับ

อภิปรายผล

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค ดิจิทัล ดิสรัปชั่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุค ดิจิทัล ดิสรัปชั่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายทักษะ ซึ่งทักษะที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ทักษะภาวะผู้นำดิจิทัล สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ ตระหนักรู้ถึงความสำคัญของเทคโนโลยี มีทัศนคติเชิงบวก และพร้อมที่จะสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง แต่การที่ภาพรวมยังอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าอาจเกิดช่องว่างระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติคือรู้ว่าต้องเปลี่ยน แต่ยังขาดทักษะเฉพาะทางในการลงมือทำด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ สุกัญญา แช่มช้อย (2561) กล่าวถึง การนำของผู้บริหารองค์กรในยุคดิจิทัลที่มีพฤติกรรมสามารถนำองค์กรโดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมดิจิทัลเพื่อเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนผลลัพธ์ของสถานศึกษา ทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีระบบ ส่งผลให้งานเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และทักษะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือทักษะพลเมืองดิจิทัลและความฉลาดทางสังคม สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ในยุค ดิจิทัล ดิสรัปชั่น มุ่งเน้นไปที่ทักษะเพื่อการบริหาร เช่น การรายงานข้อมูลผ่านระบบ การประชุมออนไลน์ ซึ่งเป็นเรื่องของภาระงาน แต่ทักษะพลเมืองดิจิทัล และ ความฉลาดทางสังคม เป็นเรื่องของมารยาทจริยธรรม และการรับรู้ทางอารมณ์บนโลกออนไลน์ ซึ่งอาจถูกมองว่าเป็นเรื่องรองลงมา ซึ่งสอดคล้องกับ สุวรรณี ไวท์ (2564) กล่าวว่า การเป็นสมาชิกของสังคมออนไลน์ที่มีวุฒิภาวะ เข้าใจในบรรทัดฐานทางสังคม และรู้จักใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาษา และช่วงวัยที่มาบรรจบกันบนพื้นที่เสมือนจริงนี้ พลเมืองที่ดีจึงต้องยึดถือหลักจริยธรรม มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และร่วมกันสร้างสรรค์สังคมดิจิทัลที่เปี่ยมด้วยความยุติธรรม หัวใจสำคัญของการเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณภาพประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลักที่เป็นรากฐานสำคัญ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (Digital Responsibility): การตระหนักถึงผลกระทบจากการกระทำของตนเองบนโลกออนไลน์ และมุ่งเน้นการสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกให้เกิดขึ้นในสังคม ความคิดสร้างสรรค์ทางดิจิทัล (Digital Creativity) การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมหรือผลงานใหม่ๆ ที่มีคุณค่า ความเป็นเจ้าของและการเป็นผู้ประกอบการ (Digital Entrepreneurship): การมีทักษะความฉลาดทางดิจิทัลเพื่อต่อยอดโอกาสและบริหารจัดการทรัพยากรในยุคใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรที่จะถูกนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและความสามารถของเยาวชนไทยและรวมถึง ประชากรไทยทุกคน ทักษะสำคัญ 8 ประการของการเป็นพลเมืองดิจิทัล มีดังนี้ ทักษะการสร้างตัวตนดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ ทักษะการคิดวิเคราะห์และมีวิจารณญาณ ทักษะการปกป้องความ

มั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ทักษะการบริหารจัดการความเป็นส่วนตัว การจัดสรรเวลาในโลกออนไลน์ ทักษะการจัดการร่องรอยดิจิทัล ทักษะการรับมือกับการระรานทางไซเบอร์ ทักษะการมีใจเขาใจเราในโลกดิจิทัล

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค ดิจิทัล ดิสรัปชั่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณารายทักษะ พบว่าทักษะที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ทักษะภาวะผู้นำดิจิทัล และทักษะความเข้าใจในการใช้งานเครื่องมือดิจิทัล สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารในเขตพื้นที่นี้ไม่ได้มองว่าดิจิทัลเป็นเพียงอุปกรณ์เสริมอีกต่อไป แต่เป็นยุทธศาสตร์หลักในการบริหารจัดการสถานศึกษา แสดงถึงความตระหนักรู้ที่เข้มแข็งว่า ในยุค ดิจิทัล ดิสรัปชั่น ความอยู่รอดของโรงเรียนขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ของผู้นำที่ต้องกล้าปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรเดิมให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ภาวะผู้นำที่เด่นชัดนี้จะเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้นโยบายดิจิทัลจากส่วนกลางถูกนำมาปฏิบัติจริงในระดับโรงเรียนอย่างมีทิศทาง สอดคล้องกับ วันชัย ราชวงศ์ (2562) ได้กล่าวถึงความหมายของ ภาวะผู้นำดิจิทัล คือ พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่แสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี กล่าวคือ การสร้างและเผยแพร่ปณิธานร่วมกัน มุ่งเน้นการดึงภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการใช้เทคโนโลยี พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์วิสัยทัศน์ดังกล่าวให้เกิดการรับรู้และยอมรับในวงกว้าง การบริหารจัดการเชิงระบบและนโยบาย วางแผนและกากับการใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งกำหนดนโยบายที่สนับสนุนการสร้างสรรค์นวัตกรรมดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง การตัดสินใจบนฐานข้อมูลและการวิจัย ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์และผลการวิจัยเป็นบรรทัดฐานในการตัดสินใจ เพื่อให้การบริหารจัดการเทคโนโลยีเกิดประสิทธิภาพสูงสุดและตอบโจทย์ความต้องการที่แท้จริง การระดมทรัพยากรและเครือข่ายความร่วมมือ วางแผนกลยุทธ์เพื่อแสวงหาการสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่น เพื่อสร้างความยั่งยืนในการพัฒนา การส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ สนับสนุนให้มีการบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการเรียนการสอนในทุกระดับชั้น พร้อมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความรับผิดชอบและการใช้สื่ออย่างมีจริยธรรม ส่วนทักษะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทักษะการรู้เท่าทันและการพัฒนาการรู้ดิจิทัล สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่อาจมองว่าการรู้เท่าทัน (Literacy) เป็นเพียงทักษะพื้นฐานที่ควรจะมีอยู่แล้วหรือเป็นเรื่องของการป้องกันตัวจากข่าวปลอม และมิจฉาชีพ ซึ่งดูเป็นเรื่องส่วนบุคคลมากกว่าเรื่องของการบริหารจัดการองค์กร เมื่อเทียบกับภาวะผู้นำดิจิทัลที่ดูมีพลังในการขับเคลื่อนนโยบายมากกว่า จึงทำให้ความสำคัญในเชิงความคาดหวังถูกลดระดับลงไปโดยปริยาย สอดคล้องกับ นวพัฒน์ เก็มกาเมน (2563) กล่าวว่า ทักษะการรู้ดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึง จัดการ บูรณาการ ประเมินค่า วิเคราะห์ สังเคราะห์ รวมทั้งการสร้างความรู้ใหม่ สามารถพัฒนาเนื้อหา สร้างสารสนเทศดิจิทัลในรูปแบบใหม่ สื่อสารและนำเสนอในสภาพแวดล้อมแบบดิจิทัลได้ อีกทั้งยังต้องมีความสามารถในด้านการพัฒนาความคิดควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยี เพื่อแก้ไขปัญหาและดาเนินชีวิตในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม การสร้างความร่วมมือเพื่อสร้างและแบ่งปันความรู้ โดยตระหนักถึงความรับผิดชอบส่วนบุคคลและการเคารพในสิทธิ์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค ดิจิทัล ดิสรัปชั่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ทักษะพลเมืองดิจิทัลและความฉลาดทางสังคม มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า ทักษะเหล่านี้เป็น Soft Skills ที่ยากจะถูกทดแทนด้วย AI หากผู้บริหารเก่งเพียงด้านเทคโนโลยี (Hard Skills) แต่ขาดความเป็นพลเมืองดิจิทัล โรงเรียนอาจเผชิญกับวิกฤตจริยธรรม และหากขาดความฉลาดทางสังคม นวัตกรรมที่นำเข้ามาก็อาจไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรจนล้มเหลวในที่สุด ดังนั้น ทักษะพลเมืองดิจิทัลและความฉลาดทางสังคมจึงเปรียบเสมือนหัวใจและสติปัญญาที่จะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรักษาสมดุลระหว่างประสิทธิภาพของเทคโนโลยีกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ นำพาการศึกษาให้ก้าวข้ามความปั่นป่วนของยุคสมัยได้อย่างสง่างามและมั่นคง สอดคล้องกับกาญจนา นามวงศ์ (2566) ได้ทำวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย ทักษะการบริหารจัดการองค์การทั้งระบบ ทักษะพลเมืองดิจิทัลและความฉลาดทางสังคมทักษะภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี และการคิดสร้างสรรค์และการคิดเชิงนวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แนวทางการยกระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีจำนวน 4 ด้าน คือ ทักษะภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีทักษะการบริหารจัดการองค์การทั้งระบบ ทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์และมีการคิดเชิงนวัตกรรม และทักษะพลเมืองดิจิทัลและความฉลาดทางสังคม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค ดิจิทัล ดิสรัปชั่น ไปใช้ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา และนำผลการวิจัยมาจัดลำดับความสำคัญของทักษะที่ผู้บริหารยังขาด เพื่อบรรจุเป็นโครงการเด่นในแผนปฏิบัติราชการประจำปี

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการข้อมูล โดยการนำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของ สพฐ. มาวิเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจแทนการใช้เพียงประสบการณ์ส่วนตัว ซึ่งจะช่วยให้การแก้ปัญหาในสถานศึกษามีความแม่นยำและโปร่งใสมากขึ้น นอกจากนี้ควรเพิ่มพูนทักษะการสื่อสารดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ โดยการใช้แพลตฟอร์ม Cloud Computing เพื่อการทำงานร่วมกันกับครูในรูปแบบออนไลน์ที่ไร้รอยต่อ ตลอดจนการสร้างความปลอดภัยทางไซเบอร์ในสถานศึกษาเพื่อเป็นเกราะป้องกันข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนและบุคลากร

1.3 สถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผลิตและใช้สื่อดิจิทัลที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบผสมผสาน หรือการใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนในเขตพื้นที่อุดรธานี เขต 4 โดยสถานศึกษาต้องทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งความเสถียรของ

อินเทอร์เน็ตและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลที่เข้าถึงได้ง่าย เพื่อลดช่องว่างทางดิจิทัลและสร้างโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมให้กับนักเรียนทุกคน

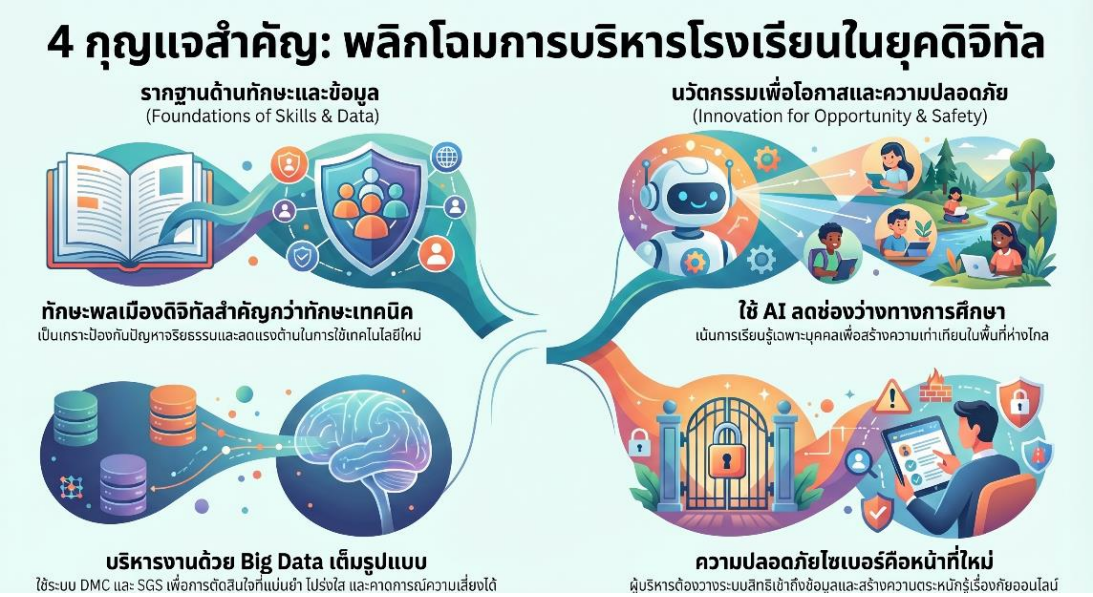
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค ดิจิทัล ดิสรัปชั่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

2.2 ควรศึกษาวิจัยในเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ดิสรัปชั่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ค้นพบว่า หัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียนในยุคดิจิทัล คือการสร้างสมดุลระหว่างนวัตกรรมดิจิทัล และคุณค่าความเป็นมนุษย์ โดยมีประเด็นสำคัญที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ดังนี้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). *นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

กาญจนา นามวงศ์. (2566). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

นวพัฒน์ เก็มกาเมน. (2563). *แนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

วันชัย ราชวงศ์. (2562). ภาวะผู้นำสถานศึกษายุคดิจิทัล. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 1*(4), 25–31.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2562). *การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างจิตนวัตกรรม*. ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริพร พงษ์เนตร. (2564). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สัญญา พันพิลา. (2562). *ความสามารถด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ.* การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. (2567). *รายงานผลการประเมินตนเองของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 (SAR)*. สำนักงาน.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2562). *ทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล*. สำนักงาน.

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *แผนปฏิบัติการด้านดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561 - 2565)*. คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล. (2563). *กรอบการทำงานปัญญาประดิษฐ์ภาครัฐ*. พีเอเอ็น (ไทยแลนด์).

สุกัญญา แช่มช้อย. (2562). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนันทนา กุศลประเสริฐ. (2565). *การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก.* การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุภาพรรณ อนุตรกุล. (2564). *ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy)*. https://www.dga.or.th/document-sharing/article/35979/

สุวรรณี ไวท์. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 16*(3), 324–336.

อรวรรณ กันละนนท์. (2564). *ทักษะด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Acton, K. S. (2021). School leaders as change agents: Do principals have the tools they need. *Management in Education, 35*(1), 43–51.

Bennett, N., & Lemoine, G. J. (2014). What VUCA really means for you. *Harvard Business Review*. https://hbr.org/2014/01/what-vuca-really-means-for-you

Ribble, M., & Park, M. (2022). *The digital citizenship handbook for school leaders: Fostering positive interactions online* (3rd ed.). International Society for Technology in Education (ISTE).

Van Laar, E., van Deursen, A. J. A. M., van Dijk, J. A. G. M., & de Haan, J. (2017). The relation between 21st-century skills and digital skills: A systematic literature review. *Computers in Human Behavior, 72*, 577–588.